

Täysistunto

Tiistai 7.6.2022 klo 14.03—17.16

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi liikenneturvallisuuksmaksusta annetun lain 4 §:n ja liikennevakuutuslain 87 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 86/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia, ja asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, ministeri Sarkkinen.

Keskustelu

15.03 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvästä kehityksestä huolimatta Suomessa kuolee ja loukkaantuu vakavasti liikenteessä edelleen liian moni. Ennaltaehkäisevän liikenneturvallisuuksuustyön tarve ei siis ole vähentynyt. Tällä lakiesityksellä turvataan ennaltaehkäisevän liikenneturvallisuuksuustyön tärkeää rahoitusta.

Liikennevakuutusmaksuihin on jo 1950-luvulta asti sisältynyt liikenneturvallisuuksuuden edistämiseksi suoritettua maksuosuutta. Vuodesta 2017 alkaen ennaltaehkäisevän liikenneturvallisuuksuustyön rahoituksesta on säädetty liikenneturvallisuuksmaksusta annetussa laissa. Liikenneturvallisuuksmaksu on tällä hetkellä 1 prosentti maksuvelvollisen vakuutusyhtiön vuosittain liikennevakuutuksesta saamasta maksutulosta. Maksuvelvollisia ovat kaikki Suomessa liikennevakuutusta harjoittavat vakuutusyhtiöt.

Lain voimaan tullessa liikenneturvallisuuksmaksun arvioitiin tuottavan vuosittain suurin piirtein yhtä paljon kuin ennaltaehkäisevään liikenneturvallisuuksuustyöhön tarvitaan varoja. Samaan aikaan liikenneturvallisuuksmaksusta annetun lain kanssa toteutettu liikennevakuutuslainsäädännön uudistus lisäsi kuitenkin merkittävästi vakuutusyhtiöiden välistä kilpailua ja laski liikennevakuutusten hintoja. Tästä syystä liikenneturvallisuuksmaksun tuotto on ollut odotettua pienempi. Tämä on aiheuttanut liikenneturvallisuuksmaksulla rahoitettavien valtionavustusten saajille eli Liikenneturvalle, Liikennevakuutuskeskuksen liikenneturvallisuuksuustyölle ja Ahvenanmaan maakuntahallitukselle epävarmuutta toimintaan myönnettävän rahoituksen määrästä, ja rahoitusta on jouduttu eduskunnan toimesta lähivuosina paikkailemaan.

Liikenneturvallisuuksmaksua ehdotetaan nyt korotettavaksi nykyisestä 1 prosentista 1,3 prosenttiin. Korotuksen tarkoituksena on, että liikenneturvallisuuksmaksulla kerätyt varat kattaisivat paremmin ennaltaehkäisevään liikenneturvallisuuksuustyöhön tarvittavan rahoituk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2022 vp

sen eikä muuta budjettirahoitusta tarvittaisi. Liikenneturvallisuusmaksun arvioidaan jatkossa tuottavan vähintään noin 9 miljoonaa euroa vuodessa.

Liikenneturvallisuusmaksun korotus voi tarkoittaa pientä korotusta liikennevakuutusmaksuihin, koska vakuutusyhtiöt kanavoivat liikenneturvallisuusmaksun vakuutusmaksuihin ja siten vakuutuksenottajien maksettavaksi. Korotus on todennäköisesti hyvin pieni, joitain kymmeniä senttejä tai korkeintaan muutaman euron vuodessa, eikä muutos vaikuta autoilun ja liikenteen yleiseen kustannustasoon.

Liikenneturvallisuusmaksun lisäksi tässä samassa hallituksen esityksessä esitetään joi-takin muutoksia liikennevakuutuslakiin. Muutokset liittyvät EU:n liikennevakuutusdirek-tiivin uusien säännösten täytäntöönpanoon.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2023 alussa, ja liikenneturvallisuusmak-sun osalta muutokset huomioidaan vuoden 2023 talousarviossa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Autto.

15.06 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä eduskunnassa on käsittelyssä muitakin liikenneturvallisuuteen vaikuttavia lakihankkeita, esimerkiksi ajokorttilaki. Se, että 17-vuotiaat jatkossa saisivat — ihan sinänsä perustellusti toki — ajo-oikeuden, var-masti lisää tällaisen yleisen liikenneturvallisuustyön tarvetta, ja varsinkin kun tämä tapah-tuu aikana, jolloin maan hallitus on rajusti leikkaamassa poliisien voimavaroja tehdä täl-laista liikennevalvontaa, tehdä esimerkiksi liikennevalistustyötä vieraillemalla kouluissa, oppilaitoksissa ja niin edelleen, olemalla läsnä siellä nuorten kuljettajien arjessa, on tieten-kin todella tärkeää, että myös tätä liikenneturvallisuustyötä sitten tehdään.

Tässä mielessä, kuten ministerikin omassa esittelypuheenvuorossaan kertoi, kun vakuu-tusmarkkinoilla on entistä enemmän kilpailua ja sen seurauksena vakuutusmaksut kulutta-ja-asiakkaille ovat pääasiassa laskeneet viime vuosina ja sitä myötä sitten myös tämä raha tähän liikenneturvallisuustyöhön on pienentynyt, tämä maksun korottaminen on varmasti-kin perusteltua, koska tämän liikenneturvallisuustyön merkitystä ei sovi vähätellä.

Toki varmasti nyt valiokuntatyön aikana on hyvä perehtyä siihen, ettei tämä aiheuta kohtuuttomia kustannuskasvuja esimerkiksi vaikka taksiyrittäjille tai muulle ammattiliikenteelle, [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] joka nyt sitten monista syistä joh-tuen, kun tämä yleinen kustannuskehitys on, mikä se tällä hetkellä on, on suurissa vaikeuk-sissa. Eli tässä mielessä tämä on varmasti hyvää tarkoittava esitys, ja näin oppositionkin näkökulmasta uskon, että valiokunnassa tulemme tähän vakavasti paneutumaan ja asiaa si-nänsä edistämään, mutta tähän liittyy näitä näkökulmia, joihin on vielä syytä perehtyä. [Mikko Lundén: Erinomainen puheenvuoro!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

15.08 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Vanhaa sanontaa mukaillen: parasta ter-veydenhuoltoa on ennaltaehkäisevä terveydenhuolto. Me puhumme tässä liikenneturvalli-suudesta. Voi hyvin suoraan sanoa, että tämä liikenneturvallisuustyö, mitä Suomessa on puoli vuosisataa harjoitettu, on poikkeuksellisen tuloksellista toimintaa. Se on nimen-omaan ennaltaehkäisevää toimintaa ja poikkeuksellisen vakuuttavaa. Jos muistan tilastoja oikein, niin liikenneonnettomuuksien määrät ovat kymmenesosaan pudonneet, jos vertai-luun otetaan myöskin se, paljonko ajoneuvoliikenne ja liikennemäärät ovat kasvaneet, eli

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2022 vp

kun ne suhteuttaa toisiinsa — ratkaisevan merkittävä parannus Suomessa. Siinä mielessä kaikki se työ, jota tehdään liikenneturvallisuustyön ja liikennevalistuksen osalta ja niin edelleen, on tähdellistä ja tarpeellista. Tässä lakimuutoksessa nyt halutaan saada hieman lisää voimavaroja tähän ennaltaehkäisevään työhön.

Herra puhemies! Kun ministeri on tässä paikalla, minulla on vähän toinen kysymysalue kuin suorastaan tämä vakuutusmaksuasia, liittyy liikenneturvallisuuteen myöskin suoraan, liittyy valojärjestelyihin ja risteyskolareihin ja näihin vastaaviin. Onko tätä selvitetty, kun maailmalla niissä maissa, joissa on pidemmälle mennyt liikennekulttuuri kuin Suomessa, pyritään tietoisesti siihen, että risteysalueilla olisi kiertoliittymiä niin paljon kuin mahdollista — niin paljon kuin mahdollista? Se on sekä sujuvaa, ympäristöystävällisempää että myöskin jopa turvallisempaa kuin se, että meillä on näitä valokäytänteitä. Helsinki on täynnä näitä liikennevaloristeyksiä. Ymmärrettävästi kaupunkialueilla kyllä näin, mutta kun on jo vähänkin väljempää se asujaimisto esikaupunkialueilla ja muualla, niin pitäisikö pyrkiä systemaattisesti siihen, että nimenomaan suosisimme kiertoliittymiä? Se on myöskin liikenneturvallisuuskysymys.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lundén.

15.10 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Onko nyt oikea aika lisätä liikenteen toimijoiden kustannuksia entisestään? Mielestäni ei missään tapauksessa. Vihreä siirtymä ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaun ovat lisänneet liikenteen toimijoiden kustannuksia vähintäänkin riittävästi. Erityisesti ammattiliikenne on suurten kustannuspaineiden alaisena. Mitään lisäkuluja ei pidä luoda juuri nyt liikenteen ammattilaiselle, ei takseille, ei busseille eikä tavaraliikenteelle.

Liikennevakuutettavilta ajoneuvoilta peritään monia erilaisia lakisääteisiä maksuja. Liikenteen verot ja maksut ovat merkittävä tulonlähde valtiontaloudessamme. Liikennevakuutettavien ajoneuvojen vakuutusmaksuilla katetaan myös ne liikenteessä aiheutuvat vahingot, joiden aiheuttaja ei ole velvollinen vakuuttamaan kulkupeliään eikä osallistu mitenkään näiden kustannusten kattamiseen. Liikennevakuutusmaksuilla katetaan siis kevyen liikenteen vahingot, vaikka vakuuttamaton pyöräilijä tai sähköpotkulautailija olisi vahingon syyllinen osapuoli. Tämä on tärkeää huomata, koska viime aikoina liikenteeseen on tullut paljon erilaisia sähkömoottorilla toimivia menopelejä, jotka eivät ole liikennevakuutuksen piirissä mutta aiheuttavat merkittäviä liikennevahinkoja sivullisille, ja kuskien teloessa itseään myös yhteiskunnalle syntyy merkittävä kustannusrasite hoitokuluista.

Arvoisa herra puhemies! Mielestäni on täysin kohtuutonta, että liikennevakuutuksen maksuja korotetaan tilanteessa, jossa liikenteen kustannukset ovat muutoinkin erittäin voimakkaassa kasvussa. Samoin on täysin epäloogista, että tilanteessa, jossa liikennevakuutusmaksujen maksutaso on laskenut myönteisen liikenneturvallisuuskehityksen myötä, lisätään liikennevakuutettujen toimijoiden maksurasitetta. Liikenneturvallisuustyötä tulee maassamme jatkaa, mutta rahoituksesta eivät voi vastata yksin liikennevakuutettavien ajoneuvojen omistajat ja haltijat. Perusteltua olisi sen sijaan miettiä, tulisiko erilaiset sähkökäyttöiset kevyet kulkuneuvot saattaa liikennevakuutusvelvollisuuden piiriin. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kivisaari.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2022 vp

15.12 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on liikenneturvallisuutta koskeva ja kyllä kannatettava esitys. Liikenneturvallisuuksmaksusta saatu tulokertymä on jäänyt viime vuosina pienemmäksi kuin ennaltaehkäisevään liikenneturvallisuuustyöhön tarvittu rahoitus. Vajetta on tästä syystä siis jouduttu paikkaamaan muulla budjettirahoituksella. Koska liikennevakuutuksen maksutulon pienentyminen vaikuttaa pysyvältä, liikenneturvallisuuksmaksun prosenttiosuutta on kyllä syytä tarkastella uudelleen.

Tässä esityksessä ehdotetaan, että tieliikenneturvallisuuden edistämiseksi kerättävää liikenneturvallisuuksmaksua siis korotettaisiin. Maksun suuruus olisi 1,3 prosenttia vakuutusyhtiön Suomessa saaman liikennevakuutuksen maksutulosta. Liikenneturvallisuuksmaksun korotuksella olisi siis tarkoitus varmistaa, että nämä kerätyt varat kattavat paremmin liikenneturvallisuuustyöhön tarvittavan rahoituksen. Tässä mielessä mielestäni logiikka on kyllä ymmärrettävä. Liikenneturvallisuuksmaksun tuotto on noin 9—10 miljoonaa euroa vuodessa.

Puhemies! Pidän tätä esitystä kyllä kannatettavana, mutta on myöskin totta, kuten edustaja Auttokin totesi, että valiokunnassa on varmasti vielä syytä näitä yksityiskohtia tarkastella. [Mikko Lundén: Kyllä!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Nurminen.

15.13 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa herra puhemies! Itsekin kannatan tätä esitystä liikenneturvallisuuksmaksun korottamiseksi, koska tällä hetkellä esimerkiksi meidän Liikenneturvaan on pitänyt aina joka vuosi lisätä varoja budjettivaroista ja tämä rahoituksen pitkäjänteisyys ja ennakointi on tärkeää myös näille alan toimijoille, jotka huolehtivat koko meidän erittäin tärkeästä liikenneturvallisuudesta ja tieliikenneturvallisuudesta. Pitäisin myös perusteltuna, että tätä rahoitusta tarkastellaan myös sen takia, että meille tulee koko ajan uudenlaisia asioita liikenteeseen ja myös tähän pitää saada resursseja. Esimerkiksi tällä hetkellä kaupungeissa, niin Helsingissä kuin vaikka meillä Tampereella, puhuttavat paljon nämä sähköpotkulaudat ja tämäntyyppiset asiat, jotka ovat tulleet uutena. Selvästi on paljon tällaisia turvallisuuteen liittyviä asioita, jotka pitää huomioida, niin että pidän perusteltuna, että näihin asioihin myös lisätään rahoitusta.

Sinällään, kuten edellisenkin edustaja sanoi, valiokunnan on varmasti kiinnitettävä huomiota vielä tähän kokonaisuuteen ja autoilun kustannuksiin, mutta tämä määrärahojen lisääminen turvallisuuteen kestäväällä tavalla on hyvä ja kannatettava esitys. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Sarkkinen.

15.15 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen: Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajille keskustelusta. Aivan kuten edustaja Kiljunen totesi, tämä ennaltaehkäisevä liikenneturvallisuuustyö on tärkeää, ja ennaltaehkäisy on myös halvinta, myös mitä tulee liikenneturvallisuuteen.

Täällä kannettiin huolta tämän esityksen taloudellisista vaikutuksista autoilijoille. Ymmärrän huolen erityisesti tässä yhteiskunnallisessa tilanteessa, missä kustannukset kasvavat, mutta haluaisin tuoda tähän mittakaavan esiin. Laskennallisesti tämä vaikutus on 50 sentistä 2 euroon vuodessa, eli muutamia senttejä kuukaudessa, puhutaan muutamista senteistä, se on hyvä hahmottaa. Eli tällä ei sellaista suurta tosiasiallista vaikutusta ole autoilun ja liikenteen yleisiin kustannuksiin. En näe tarkoituksenmukaisena sitä, että eduskunta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2022 vp

toistuvasti joululahjarahoista paikkaa liikenneturvallisuuksmaksukertymän puutteita. Se ei ole tarkoituksenmukaista, eikä se ole mielestäni myöskään kestävä budjettitekninen toimintatapa Suomessa. Joten siksi näen, että tämän muutoksen tekeminen on perusteltua, ja se on tarpeellista, jotta me tätä tärkeää ennaltaehkäisevää liikenneturvallisuuustyötä ja sen rahoitusta pystytään myös tuleville vuosille turvaamaan kestäväällä ja jatkuvalla tavalla.

Pohdinta siitä, mistä kulkupeleistä näitä liikennevakuutusmaksuja kerätään, on nähdäkseni mielenkiintoista ja ajankohtaista pohdintaa, ja se on mielenkiintoinen kysymys varmaan myös valiokuntakäsittelyn kannalta, ottaen huomioon liikennevälineiden kehityksen ja myös liikenneturvallisuuteen liittyvät uudet haasteet.

Mitä tulee kysymykseen kiertoliittymästä, niin ehkä liikenneministeri Harakka on parempi siihen vastaamaan. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.